

UDK 339.92(497.5:4-67EU)
Izvorni znanstveni članak

Prof. dr. sc. Ljubomir Baban*

Doc. dr. sc. Kata Ivić**

ANALITIČKI EKONOMSKI PRISTUP BUDUĆEM SPORAZUMU O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

*Ovaj članak se u neformalnom smislu
riječi, sastoji iz dvaju dijelova:*

1. *institucijske razrade Europske unije i trećih zemalja,*
2. *položaju Republike Hrvatske u njezinom pridruživanju Europskoj uniji.*

Najznačajnija je Europska unija međunarodna integracija u Europi. Postoji nekoliko načina njezine suradnje s trećim zemljama. Treća je zemlja Republika Hrvatska u odnosu na Europsku uniju.

Za razvitak je nekog gospodarskog subjekta i gospodarstva u cjelini bitna pretpostavka tržište. Republici Hrvatskoj, za njezin brži razvoj bitno je veće tržište u odnosu na domicilno. Jedan je od mogućih načina povećanja tržišta proširenje na tržište zemalja Europske unije.

U ovom će se radu dati težište institucijskom i funkcionalnom pridruživanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

KLJUČNE RIJEČI:

Republika Hrvatska, Europska unija, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, međunarodne integracije, globalizacija, institucijski odnosi, funkcijski odnosi

*Prof. dr. sc. Ljubomir Baban, Ekonomski fakultet, Osijek; obradio analitički dio rada

**Doc. dr. sc. Kata Ivić, Ekonomski fakultet, Osijek; pretraživala izvore, prikupljala literaturu, napravila bibliografiju, računalno obradila tekst

1. UVOD

U svjetskoj ekonomiji aktualne su dvije pojave:

1. stvaranje međunarodnih integracija
2. proces globalizacije.

S pravom bismo mogli reći da su to dvije suvremenije zakonitosti.

Međunarodne integracije u prvoj fazi njihovog nastajanja zatvaraju tržišta unutar sebe, a u drugoj se fazi otvaraju prema trećim zemljama.

U Europi postoje tri međunarodne integracije i to:

1. EU
2. EFTA, i
3. CEFTA.

Kao što je poznato tržište se može u osnovi povećavati na dva načina:

1. u širinu i
2. u dubinu.

Globalizacija predstavlja povećavanje tržišta u širinu (zemljopisno). U institucijskom smislu riječi GATT, odnosno WTO, a u ekonomskom smislu zakon proizvodnje u masi, u velikoj su mjeri uzrokom procesa globalizacije.

Republika Hrvatska treba se uključiti i u proces međunarodnih integracija i u proces globalizacije. Na taj način može proširiti svoje usko tržište i omogućiti veći stupanj zaposlenosti svojih prirodnih resursa i omogućiti brži razvitak.

2. VRSTE MEĐUNARODNIH INTEGRACIJA

Brojni autori (npr. Lipsey, F. i S. Anđić, B. Balassa, i drugi) različito svrstavaju međunarodne integracije. U literaturi i praksi često se ističe podjela međunarodnih integracija prema B. Balassi¹ koji ih je klasificirao ovako:

1. područje (zona) slobodne trgovine,
2. carinska unija,
3. zajedničko tržište,
4. ekonomska unija,
5. potpuna ekonomska integracija.

¹Balassa, B.: Theory of economic integration. Adlen and Union, London, 1962., str. 2.

U sažetom je obliku G. Querini² objasnio oblike međunarodne integracije ovako:

1. zona slobodne trgovine: ostvaruje se sniženje carinskih pristojbi i postupno se uklanjaju kvantitativna ograničenja s obzirom na razmjenu između zemalja članica dotične zone; članice zone slobodne trgovine prema trećim zemljama uvode autonomne carinske tarife;

2. carinski savez (unija): idući dalje od mjera u prethodnoj fazi, ustanovljuje se jedna vanjska zajednička carinska tarifa koja se primjenjuje na sva dobra što se uvoze iz zemalja - nečlanica (tzv. treće zemlje);

3. zajedničko tržište: ostvaruje se slobodna razmjena među članicama proizvodnih dobara: financijskog kapitala i radnika;

4. ekonomska unija: ostvaruje se koordinacija monetarnih i fiskalnih politika;

5. potpuna integracija: ujedinjuje se monetarni i fiskalni sustav te sustav socijalnog osiguranja; odluke se više ne donose jednoglasno, nego većinom glasova, a u okviru nadnacionalnih političkih tijela.

Danas u svijetu pretežu međunarodne integracije tipa zone slobodne trgovine (npr. CEFTA, EFTA, NAFTA, LAFTA itd.).

Smatra se da je Europska unija (EU) najčvršći ekonomski savez tipa ekonomske unije. Nastala je na osnovi Rimskog ugovora (1957.) koji je sui generis ugovor. Danas broji 15 zemalja - članica.

Dva su načina njezinog povećavanja (proširivanja):

1. centripetalni (pridruživanje trećih zemalja),
2. centrifugalni (ujedinjavanje novih članica).

Kada je u pitanju Republika Hrvatska i njezin odnos prema EU, Republika Hrvatska je u procesu pridruživanja, o čemu će biti više riječi kasnije.

3. EUROPSKA UNIJA I TREĆE ZEMLJE

Na osnovi brojnih akata (npr. Rimski sporazum, Bijela knjiga, Jedinstveni europski akt,

itd.) može se zaključiti da Europska unija s trećim zemljama uspostavlja dva, odnosno tri tipa odnosa:

1. institucijske odnose,
2. funkcionalne odnose i
3. kombinirane odnose (institucijsko-funkcionalne).

Pod institucijskim odnosima podrazumijevaju se političko-ekonomski odnosi između Europske unije, s jedne strane i trećih zemalja, s druge strane.

Dva su temeljna tipa institucijskih odnosa:

1. odnosi između EU i pridruženih članica,
2. odnosi između EU i punopravne članice.

I za jedne i za druge odnose postoje političko-ekonomski uvjeti za pridruživanje, odnosno ujedinjenje.

Uvjeti su za ispunjenje pridruženog članstva "lakši", a za punopravno su članstvo teži.

Primjera radi nova punopravna članica ulaskom u EU (uvjeti iz Maastrichta) mora ispuniti sljedeće uvjete:³

- a) stopa inflacije do 1,5% iznad prosjeka triju najnižih stopa,
- b) kamate do 2% iznad navedenih zemalja,
- c) budžetski deficit do 3% društvenog proizvoda,
- d) javni dug do 60% društvenog proizvoda.

Pod funkcionalnim odnosima podrazumijevaju se robno-novčani odnosi između Europske unije i trećih zemalja.

Sa stajališta Europske unije kao cjeline i trećih zemalja, funkcionalni se odnosi izražavaju:

1. sporazumom o trgovini,
2. sporazumom o financijama (tzv. financijski protokol).

Ako treće zemlje pripadaju grupaciji zemalja u razvoju onda one od strane EU-a uživaju preferencije prema Općoj shemi preferencijala i neregiprocitet u pogledu carinskih barijera. Drugim riječima, EU će na uvoz roba iz zemalja u razvoju primjenjivati beneficirane uvozne carine, a ako bi zemlje u razvoju povećale carine na robe iz EU-a, EU ne bi povećavala carine zemljama u razvoju. Takav odnos između EU i trećih zemalja (zemalja u razvoju) naziva se

² Querini, G.: Ekonomski razvitak i nerazvijenost, prijevod, Stvarnost, Zagreb, 1978., str. 313-314; vidjet detaljnije: Baban, Lj., Marijanović, G.: Međunarodna ekonomija, 3. izmijenjeno i dop. izd., Ekonomski fakultet, Osijek, 1998., str. 365-371.

³ Horvat, B.: Novi put - New Deal za Hrvatsku, Ekonomska politika, RIFIN, god. VII., 1/2000., str. 96.

asimetričan odnos. Naravno, on je privremenog karaktera. Kada bi zemlje u razvoju prerasle u novoindustrijalizirane zemlje, one bi izgubile povlastice koje daje EU.

4. ANALIZA DOSADAŠNJIH ODNOSA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE

4.1. Institucijski odnosi

Sa stajališta Europske unije i trećih zemalja mogu se uspostaviti različiti političko-ekonomski odnosi, među kojima ističemo:

(plafoni i kvote), osim za juneće meso pod klasifikacijom "baby beef".⁵

U tablici 1. Prikazani su režimi poljoprivredno-prehrambenih proizvoda za Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu pri uvozu u EU.

Posebnom uredbom utvrđen je režim za uvoz baby beefa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine u 1999., i to :⁶

Za Hrvatsku	9.400 t
Za Bosnu i Hercegovinu	1.500 t
Ukupno	10.900 t

REŽIMI POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA U 1999. ZA REPUBLIKU HRVATSKU I BOSNU I HERCEGOVINU PRI UVOZU U EU

Tablica 1.

Proizvod	Realizacija u 1998.	Količinski limit	Kvota 1999.
Višnje prerađene	nema podataka	plafon	2.500 tona
Višnje svježe	nema podataka	plafon	12.800 tona
Krastavci kiseli	nema podataka	kvota	2.000 tona
Češnjak	0 tona	kvota	100 tona
Slatka paprika	0 tona	nema limita	700 tona
Grašak	19 tona	nema limita	600 tona
Šljivovica (rakija)	1.147 hl	kvota	4.920 hl
Vino	469.996 hl	kvota	545.000 hl

Izvor: HGK info, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb, 98/1997., str. 10; vidjeti još: Marijanović, G.: idem, str. 212.

1. sporazum o robno-novčanoj razmjeni,
2. sporazum o pridruživanju,
3. sporazum o punopravnom članstvu.

Nakon raspada ex Jugoslavije, Republika Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Makedonija ostvarivale su parcijalno pravo iz Sporazuma između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Europske ekonomske zajednice.⁴ Naime, to pravo odnosilo se na plafone i kvote poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koji i jesu u grupi tzv. *osjetljivih proizvoda*.

Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina imale su isti režim i zajednička kvantitativna ograničenja

Na osnovi iznijetog može se zaključiti da su zajednička kvantitativna ograničenja (plafoni i kvote) Europske unije pružala priliku za proširenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu.

Međutim, kada su u pitanju institucijski odnosi između Republike Hrvatske i Europske unije, onda treba imati na umu činjenicu da su 1994./

⁴Vidjeti Sporazum: Službeni list SFRJ, Međunarodni ugovor, 2/1983., 1 / 1983., Baban, Lj.: EEZ - ciljno tržište Jugoslavije, ZIT - CEMA, Zagreb, 1990., str. 114-118.

⁵Europska unija je 30. prosinca 1998. Uredbom broj 2863/1998., objavljenom u Službenom listu EU broj L 385., obnovila i produžila autonomne trgovinske povlastice za Hrvatsku do kraja 1999.; vidjeti o tome Marijanović, G., doktorska disertacija, Ekonomski fakultet, Osijek, 1999., str. 211.

⁶HGK info, idem; vidjeti još: Marijanović, G.: dok. dis., op. cit., str. 212.

1995. prekinuti pregovori između RH i EU-a zbog vojnih akcija "Bljesak" i "Oluja".

Nakon zahlađenja odnosa između Republike Hrvatske i nekih zemalja, u 2000. godini počinju otvaranja RH prema svijetu i obrnuto, o čemu će biti riječi kasnije.

4.2. Funkcijski odnosi

Između Republike Hrvatske i europskih integracija postoje razvijeni gospodarski odnosi, među kojima treba istaknuti:

1. robno-novčane odnose
2. inozemni turizam
3. tehnologiju (know-how)
4. razmjenu rada (privremeno zaposleni radnici u inozemstvu, itd.)

Među ukupnim odnosima dominantni su robno-novčani odnosi.

U tablici 2. prikazali smo robnu razmjenu Republike Hrvatske i europskih integracija

Iz podataka Tablice 2. može se zaključiti sljedeće:

1. ukupni izvoz 1998. u odnosu na 1997. povećao se za 8,8%
2. ukupni uvoz 1998. u odnosu na 1997. povećao se za 84,6%

3. godine 1997. i 1998. ostvaren je negativan trgovački saldo, s tim što je saldo 1998. u odnosu na 1997. manji za 22,4%

4. sa svim trima europskim integracijama (EU, EFTA i CEFTA) Republika Hrvatska ostvaruje negativan trgovački saldo

5. s Europskom unijom ostvaruje se visok udio robne razmjene⁷ 1997. godine 54,5%, 1998. godine 53,4%)

Dakle, Republika Hrvatska sa svijetom i sa svim trima europskim integracijama ostvaruje neravnotežnu trgovačku bilancu, i to negativnu. Dugoročnije gledano, takvo je stanje neodrživo. Trebalo bi težiti bar uravnoteženju trgovačke bilance. Međutim, taj zadatak prelazi okvire ovog rada.

5. PAKT O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

5.1. Politički stav Vlade Republike Hrvatske o pridruživanju

U "Programu rada Vlade Republike Hrvatske u razdoblju 2000-2004" od 8. veljače 2000. godine izražen je nedvosmisleni stav da je strateški cilj Republike Hrvatske što prije uspostaviti ugovorne odnose s Europskom unijom. Iz toga se može zaključiti da Republici Hrvatskoj nije mjesto ni u kakvoj balkanskoj asocijaciji.

ROBNA RAZMJENA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKIH INTEGRACIJA

Tablica 2.

	Izvoz		Uvoz		Saldo	
	1997.	1998.	1997.	1998.	1998.	1999.
EU	2.074.193	2.161.067	5.411.510	4.979.699	-3.337.317	-2.818.632
EFTA	49.240	79.945	243.698	231.261	-194.458	-151.316
CEFTA	694.345	603.102	1.387.099	1.268.016	-692.754	-644.914
ukupno-svijet	4.170.699	4.541.114	9.104.017	8.383.044	-4.933.318	-3.841.930
u postocima:						
EU	49,7	47,5	59,4	59,4		
EFTA	1,2	1,7	2,7	2,7		
CEFTA	16,6	13,3	15,2	15,1		
ukupno-svijet	100,0	100,0	100,0	100,0		

Izvor: Statistički ljetopis, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1999., str. 347; postotne udjele i saldo izračunali autori ovog rada.

⁷ robna razmjena - izvoz+uvoz

Republika Hrvatska je:

- srednjoeuropska država,
- mediteranska država,
- zemlja u razvoju i
- demokratska zemlja

pa su zbog tih i drugih razloga političke ekonomske veze intenzivnije sa zapadnim i srednjoeuropskim zemljama.

Valjana je prosudba da Republika Hrvatska u prvoj fazi treba biti *pridružena članica*, a u drugoj fazi *punopravna članica*. Odluke o dužini trajanja bile bi arbitrarne, pa je zbog toga bolje tvrditi da će njihovo trajanje ovisiti o ispunjenju uvjeta o pridruživanju, odnosno punopravnom članstvu.

5.2. Pojam, ciljevi i članstvo Pakta o stabilnosti i pridruživanju

Na prostorima ex Jugoslavije četiri su područja na kojima se vodio rat: Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Kosovo.

Posebno zemlje Zapada na ovom području žele zonu sigurnosti, odnosno stabilnosti, pa su procesi stabilizacije i pridruživanja uzajamno povezani.

U ekonomskom smislu riječi, proces stabilizacije unutar jugoistočne regije omogućavat će veću gospodarsku suradnju u odnosu na dosadašnju, a to znači da će biti manji pritisak na zapadnoeuropsko tržište.

Europska će unija za zemlje jugoistočne Europe primjenjivati nove sporazume o pridruživanju, a na osnovi Pakta o stabilizaciji i pridruživanju.

Pakt o stabilizaciji i pridruživanju usvojen je 10. lipnja 1999. u Kölnu.

U okviru Zagrebačkog sastanka na vrhu 24. studenog 2000., započeo je proces ugovornog uređenja odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije.

“Pakt o stabilizaciji nije zbog toga nova međunarodna organizacija i ne postoje neovisni financijski izvori i implementirajuća struktura”⁸

Dakle, nedvosmisleno je rečeno da se Paktom o stabilizaciji ne uspostavlja nadnacionalna struktura.

Pakt o stabilizaciji postavlja okvir za suradnju država jugoistočne Europe (Hrvatska, Bosna i

Hercegovina, Makedonija, SRJ i Albanija), država članica EU, SAD, Ruske federacije i međunarodnih organizacija.

Temeljni su ciljevi Pakta :

1. gospodarsko jačanje zemalja jugoistočne Europe,
2. promicanje mira, demokracije i ljudskih prava,
3. zaštita prava manjina,

Pakt o stabilizaciji uključuje:

1. sklapanje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju,
2. asimetrične trgovinske povlastice i druge gospodarske i trgovinske odnose,
3. gospodarsku i financijsku pomoć (CARDS), proračunsku pomoć i potporu bilanci plaćanja,
4. pomoć u demokratizaciji i civilnom društvu,
5. humanitarnu pomoć izbjeglicama i povratnicima
6. suradnju u području pravosuđa i unutarnjih poslova,
7. razvoj političkog dijaloga.

Dakle, postoje brojne zadaće koje treba međusobno ostvariti u okviru Pakta o stabilizaciji i pridruživanju.

6. SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE

Kao što je rečeno otvaranje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, a u okviru Zagrebačkog sastanka na vrhu 24. studenog 2000., predstavlja početak procesa ugovornog uređenja odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije.

U tehničkom je smislu riječi do sada učinjeno sljedeće:

1. donesene su smjernice vođenja pregovora za sklapanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju,
2. imenovano je Povjerenstvo za pregovore,
3. imenovane su tehničke radne skupine za pregovore,
4. u prosincu 2000. Povjerenstvo za pregovore održalo je prvi radni sastanak o pridruživanju s predstavnicima EU-a.

Sa stajališta Republike Hrvatske povoljne su okolnosti što je ona članica (od studenog 2000.) Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i što ima potpisane ugovore o slobodnoj trgovini s Makedonijom, Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom i Mađarskom.

⁸ <http://www.stabilitypact.org/About.htm>

Postoje brojne aktivnosti koje Republika Hrvatska treba obaviti u procesu pregovaranja o stabilizaciji i pridruživanju, a među kojima ističemo ove:

1. praćenje *pokazatelja konvergencije*,
2. harmonizaciju carinske i bescarinske zaštite na osnovi odnosa unutar WTO i budućih odnosa s EU-om,
3. povećanje razine konkurentnosti,
4. izbor strateških roba za nastup na tržištu zemalja EU.

Pokazatelj konvergencije ili približavanja pripada grupi tzv. svodnih pokazatelja. On pokazuje u kojoj se mjeri buduća članica približila zahtjevima EU-a. U smislu složenosti pokazatelj konvergencije obuhvaća:

1. razinu nacionalnog dohotka po glavi stanovnika (ND u USD p.c.), izraženog u postocima u odnosu na prosjek ND u USD p.c. u EU,
2. stopu rasta gospodarstva buduće članice,
3. njezinu gospodarsku politiku,
4. politiku ekonomskih odnosa s inozemstvom,
5. monetarnu i fiskalnu politiku buduće članice.

Primjera radi, iznijet ćemo pokazatelj konvergencije za budućih deset članica EU (tablica 3.)

POKAZATELJ KONVERGENCIJE BUDUĆIH ČLANICA EU

Tablica 3.

Zemlja	Zaključeno poglavlja (x)	Pokazatelj konvergencije
Slovenija	12	71,5
Mađarska	13	64,9
Češka Republika	13	64,9
Estonija	14	62,7
Poljska	11	60,7
Slovačka	9	55,9
Letonija	7	53,9
Litva	7	45,2
Bugarska	6	53,7
Rumunjska	6	44,0

Izvor: Privredni vjesnik 3177/2000., str. 11.

Napomena: (x) tzv. Acquis Comm; maksimalni broj "uvjeta" je 31.

Republika Hrvatska bi trebala pratiti ostvarenje pokazatelja konvergencije deset budućih članica

EU, ali i činiti napore da se njezin pokazatelj konvergencije povećava.

Carinska se i bescarinska politika Republike Hrvatske u znatnoj mjeri prilagođavala i prije njezinog pristupanja WTO-u. Pregovori o pridruživanju s EU-om nametnut će u pogledu carinske i bescarinske zaštite nova prilagođavanja. S tim u svezi nametnut će se ovakva pitanja.:

1. za koje uvozne proizvode mogu biti nulte carinske stope,
2. kakve će carinske stope biti za uvoz sirovina i reprodukcijskog materijala,
3. kakve će carinske stope biti za uvoz gotovih proizvoda,
4. za koje će se proizvode uvesti kvantitativna ograničenja itd.

U pogledu izvoza proizvoda Republike Hrvatske treba ocijeniti:

1. kakva je globalna konkurentnost Republike Hrvatske na inozemnom tržištu,
2. kakva je pojedinačna konkurentnost izvoznih proizvoda.

Ocijenjivanje je potrebno jer je konkurentnost bitna komponenta osvajanja inozemnog tržišta.

U razmjeni s inozemstvom nemaju svi proizvodi na inozemnom tržištu podjednaku priliku. S obzirom na njezine prirodne resurse - klimu, tradiciju, stupanj inovacija, itd. - Republika Hrvatska ima priliku na tržištu EU-a sa specifičnim proizvodima, bez obzira što EU ima visoku stopu samodovoljnosti kod mnogih proizvoda.

7. UMJESTO ZAKLJUČKA

U svjetskoj ekonomiji procesi međunarodnih integracija i globalizacija postaju sve intenzivniji.

Tri su međunarodne integracije na tlu Europe: EU, EFTA i CEFTA

U odnosu je na njih Republika Hrvatska treća zemlja.

Politička je odluka Vlade Republike Hrvatske da se Republika Hrvatska treba udruživati u europske integracije i to posebno s Europskom unijom.

S tim u svezi, već su započeli pregovori između RH i EU-a o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Pri tome posebnu pozornost treba posvetiti ocjeni o stupnju približenosti RH Europskoj uniji, harmonizaciji carinske i bescarinske politike, konkurentnosti i o izvozu specifičnih proizvoda.

LITERATURA

1. Baban, Lj.: Konkurentnost - bitan uvjet uspjeha na jedinstvenom europskom tržištu, Ekonomski vjesnik, V., br. 2/1992., str. 171-180.
2. Baban, Lj.: Varijacije institucijskog položaja Republike Hrvatske u Europskim integracijama, Ekonomski vjesnik, god. VII., br. 2/1995., str. 181-187.
3. Baban, Lj.: Europski ekonomski prostor i Republika Hrvatska, Ekonomski pregled, god. VI., 2/1993., str. 185-192.
4. Baban, Lj.: EEZ - ciljno tržište Jugoslavije, ZIT - CEMA, Zagreb, 1990.
5. Baban, Lj., Marijanović, G.: Međunarodna ekonomija, 3. izmij. i dop. izd., Ekonomski fakultet, Osijek, 1998.
6. Balassa, B.: Theory of economic integration, Adlen and Unwin, London, 1962.
7. HGK info, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb
8. Horvat, B.: Novi put - New Deal za Hrvatsku, Ekonomska politika, RIFIN, god. VII., 1/2000.
9. Jovančević, R. (urednik): Gospodarska politika Hrvatske i Europska unija, Mekron promet, d.o.o., Ekonomski fakultet, Zagreb, 1998.
10. Marijanović, G.: Mogućnosti izvoza stočarskih proizvoda Republike Hrvatske na tržište Europske unije po načelima vezane trgovine, dok. disertacija, Ekonomski fakultet, Osijek, 1999.
11. Privredni vjesnik, Privredni vjesnik, d.o.o., Zagreb
12. Samardžija, V.: Ekonomska unija i Hrvatska, IRMO, Zagreb, 1994.
13. Smjernice za vođenje pregovora za sklapanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 2000. (neobjavljeni materijal)
14. The Stability Pact for South Eastern Europe, <http://www.stabilitypact.org/About.htm> (11.1.2001.)
15. Statistički ljetopis 1999., Državni zavod za statistiku, Zagreb
16. Querini, G.: Ekonomski razvitak i nerazvijenost, prijevod, Stvarnost, Zagreb, 1978.

Ljubomir Baban, Ph. D.,

Kata Ivić, Ph. D.,

ANALYTICAL ECONOMIC APPROACH TO FUTURE AGREEMENT ON STABILIZATION AND AFFILIATION OF THE REPUBLIC OF CROATIA TO THE EUROPEAN UNION

Summary

In the formal sense of the word this article consists of two parts:

1. institutional elaboration of European Union and the third countries, and
2. position of the Republic of Croatia in its affiliation to European Union.

The European Union is the most significant international integration in Europe. There are several ways of its cooperation with the third countries. The Republic of Croatia is the third country in relation to the European Union.

Market is an essential assumption for development of economic subject and economy. A larger market than the domicile one is essential for the Republic of Croatia and its faster development. One of the possible ways of the market enlargement is an expansion on the market of EU countries.

The institutional affiliation of the Republic of Croatia to the European Union will be focused in this paper.

KEY WORDS

The Republic of Croatia, European Union, Stabilization and Affiliation Agreement, international integrations, globalization, institutional relationships, function relationships